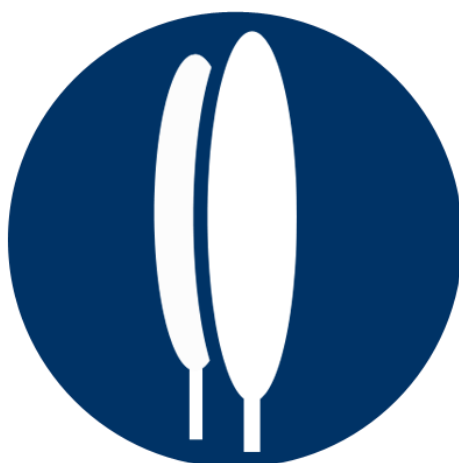

Protocol sociaal omgangsbeleid

O.B.S. De Peppelaer

Inhoudsopgave

1. Doel van een protocol sociaal omgangsbeleid
2. Wat verstaan we onder ongewenst gedrag?
3. Signaleren
4. De aanpak van ongewenst gedrag

1. Doel van een protocol sociaal omgangsbeleid

Wij willen zorgen voor een school waar kinderen, ouders en leerkrachten zich prettig en veilig voelen. Veiligheid is voor ieder mens een voorwaarde om zich goed te kunnen ontwikkelen. Onze visie en ons handelen is gericht op respectvol met elkaar omgaan en elkaar serieus nemen. Dit geldt voor kinderen en voor volwassenen. Hierbij gebruiken wij als basis het programma 'De vreedzame school'.

In onze visie staat: Veiligheid en respect zorgen voor een echt vreedzame school.

Helaas komt het op iedere school voor dat kinderen of volwassenen zich niet aan de sociale omgangsregels houden. Er kan sprake zijn van pestgedrag, onaangepast gedrag of van grensoverschrijdend gedrag.

Het protocol vormt een plan van aanpak ten aanzien van het voorkomen, het signaleren en het aanpakken van ongewenst gedrag.

2. Wat verstaan we onder ongewenst gedrag?

Pestgedrag

Bij pesten wordt iemand getreiterd en is er sprake van herhalende, kwetsende machtsuitoefening tegenover specifieke slachtoffers. De leerling die pest heeft geen positieve bedoelingen, maar wil iemand pijn doen en kwetsen. Voor het slachtoffer is dit een bedreigende situatie. Het gevoel van veiligheid wordt aangetast. Meestal gebeurt het pesten stiekem.

Pesten is iets anders dan plagen. Bij plagen zijn kinderen aan elkaar gewaagd. Het is een spelletje dat niet altijd leuk is, maar ook niet bedreigend. Door elkaar te plagen leren kinderen om met conflicten om te gaan. Het hoort bij het groot worden.

Onaangepast gedrag

Onder onaangepast gedrag verstaan wij gedrag waarbij geen rekening wordt gehouden met anderen of met de gevoelens van anderen of de spullen van anderen. We verwachten van onze kinderen, ouders en leerkrachten dat ze onenigheden of conflicten respectvol uitpraten. Brutale uitingen of het niet luisteren naar volwassenen zijn voorbeelden die vallen onder dit gedrag.

Grensoverschrijdend gedrag

Als er gebruik wordt gemaakt van geweld, zowel fysiek als verbaal, valt dit onder grensoverschrijdend gedrag.

3. Signaleren

Pestgedrag

Vaak kunnen leerkrachten en ouders door middel van observeren signalen van pestgedrag opvangen. Hieronder staan een aantal signalen die zouden kunnen voorkomen.

Verschillende signalen bij de leerling die gepest wordt:

- Het kind heeft blauwe plekken, schrammen, gescheurde kleren, beschadigde boeken, verliest vaak spullen.
- Het kind maakt zich het liefst onzichtbaar. Het is vaak verdrietig of neerslachtig, heeft stemmingswisselingen met driftbuien.
- Een kind kan ook onhandelbaar, agressief en overspannen reageren.

- Het kind staat dikwijls alleen op het speelplein; er komen geen vriendjes thuis en het wordt niet uitgenodigd.
- Het kind zoekt het veilige gezelschap van de leerkracht.
- Het kind wordt als laatste gekozen.
- De schoolresultaten worden opeens slechter.
- Het kind is vaak afwezig, letterlijk en figuurlijk. Het vlucht weg in de fantasie en zoekt redenen om niet naar school te hoeven.

Verschillende signalen bij de leerling die pest:

- Het kind heeft blauwe plekken, schrammen of gescheurde kleren.
- Zijn/haar vriendjes zijn volgzaam meelopers.
- Het kind vindt het moeilijk om samen te spelen of samen te werken, omdat het altijd de baas wil zijn.
- Zijn/haar vriendjes zijn gelijkgezinden. Ze spreken vaak negatief of kleinerend over bepaalde kinderen. Wie niet bij de groep hoort is een zwakkeling of zelfs een vijand.
- Het kind is regelmatig brutaal tegenover een zwakkere. Dit kan ook een ouder zijn.
- Het kind kan zich moeilijk inleven in de gevoelens van anderen en heeft weinig of geen schuldgevoelens.
- Het kind kan moeilijk grenzen aanvaarden en verdraagt geen kritiek.
- Het kind kan zich thuis anders gedragen dan op school en andersom.

Onaangepast gedrag

Dit kunnen we signaleren door te observeren hoe kinderen met elkaar en met de spullen van school en anderen omgaan en door goed te kijken naar het gedrag dat een kind tegen volwassenen laat zien.

Voorbeelden van signalen:

- Het niet accepteren van aanwijzingen van volwassenen.
- Op een negatieve manier in discussie gaan.
- Brutale antwoorden geven.
- Niet luisteren naar ideeën of inbreng van andere kinderen
- Niet opruimen van gemeenschappelijke spullen
- Niet netjes omgaan met de materialen

Grensoverschrijdend gedrag

Wij keuren grensoverschrijdend gedrag van leerlingen altijd af.

Voorbeelden van dit gedrag zijn:

- Alle vormen van fysiek geweld.
- Alle vormen van verbaal geweld, te denken valt aan grove scheldwoorden die kwetsend zijn voor anderen.

4. De aanpak van ongewenst gedrag

Algemeen

Wij schenken aandacht aan sociale competenties en vaardigheden. Wij gebruiken hier het programma 'De vreedzame school' voor. De Vreedzame School beschouwt de klas en de school als een leefgemeenschap, waarin kinderen zich gehoord en gezien voelen, een stem krijgen, en waarin kinderen leren om samen beslissingen te nemen en conflicten op te lossen. Kinderen voelen zich verantwoordelijk voor elkaar en voor de gemeenschap, en staan open voor de verschillen tussen mensen.

Kinderen leren o.a.:

- Vertrouwen te krijgen in zichzelf
- Zicht te krijgen op wat de omgeving van hen vraagt en daar een eigen weg in te vinden
- Samen te werken met andere kinderen
- Dat ieder kind anders is.

Als een kind ongewenst gedrag laat zien of slachtoffer is van ongewenst gedrag, wordt dit genoteerd in het leerlingvolgsysteem. Zo kunnen we bijhouden of het om incidenten gaat of dat er sprake is van een patroon.

De aanpak van pestgedrag

Ondanks deze preventieve aanpak kan het toch voorkomen dat pesten de kop opsteekt. Wanneer dat gebeurt hanteren wij een directe aanpak: de vijfsporenaanpak.

1. Steun bieden aan het kind dat gepest wordt.
  - Naar het kind luisteren en zijn/haar probleem serieus nemen.
  - Met het kind overleggen over mogelijke oplossingen.
  - Samen met het kind werken aan mogelijke oplossingen.
  - Ouders op de hoogte brengen.
  - Zo nodig zorgen in overleg met ouders dat het kind deskundige hulp krijgt.
2. Steun bieden aan de leerling die pest.
  - Met het kind bespreken wat pesten voor een ander kind betekent.
  - Het kind helpen om op een positieve manier relaties met anderen te onderhouden.
  - Het kind helpen om zich aan regels en afspraken te houden.
  - Ouders op de hoogte brengen.
  - Zo nodig zorgen in overleg met ouders dat het kind deskundige hulp krijgt.
3. De zwijgende middengroep betrekken bij de oplossing van het pestprobleem.
  - Met de kinderen praten over pesten en hun eigen rol daarin.
  - Met de kinderen overleggen over mogelijke oplossingen en over wat ze zelf kunnen bijdragen aan die oplossing.
  - Samen met de kinderen werken aan een oplossing, waarbij ze zelf een actieve rol kunnen spelen.
4. De ouders/verzorgers steunen.
  - De ouders/verzorgers die zich zorgen maken over pesten serieus nemen.
  - Informatie en advies geven over pesten en de manier waarop pesten kan worden aangepakt.
  - Stimuleren dat ouders elkaar op een respectvolle en oplossingsgerichte manier aanspreken op pestgedrag van hun kind. Het is namelijk een gezamenlijk probleem.
  - In samenwerking met ouders en school het pestprobleem aanpakken.
  - Zo nodig ouders/verzorgers doorverwijzen naar professionele hulp.
5. De leerkrachten steunen bij de aanpak van het pestprobleem.
  - Een deel van het team is geschoold in het programma 'Vreedzame school'. Nieuwe leerkrachten worden ingewerkt in dit programma.
  - Zo nodig volgen leerkrachten cursussen of bijscholing over dit onderwerp.
  - De leerkrachten werken aan het tot stand brengen van een algemeen beleid rond veiligheid en pesten.
  - Er is binnen de overlegstructuur tijd en ruimte om met andere collega's te praten over individuele problematiek van kinderen rondom sociale omgang.

- De zorgstructuur van de school is zo ingericht dat de IB-er regelmatig overleg heeft met de leerkracht over de klas en over individuele leerlingen. Bij problemen ondersteunt de IB-er in het zoeken naar een oplossing.

Het team stelt zich ten doel de school een veilige plek te laten zijn. Dit doet zij door duidelijk stelling te nemen tegen het pesten, en een duidelijke aanpak ervan.

Ieder leerkracht heeft een signalerende functie. Wanneer de leerkracht pestgedrag signaleert is hij/zij verantwoordelijk voor het aanspreken van de betrokkenen en het informeren van de ouders van de leerling die gepest wordt, maar ook de ouders van de leerling die pest.

Kinderen of ouders kunnen ook zelf initiatief nemen om pestgedrag met de leerkracht te bespreken.

Wanneer een kind of ouder dit liever niet doet met de eigen leerkracht, dan kunnen ze er voor kiezen om dit met de contactpersoon te bespreken. Naast het luisteren kan de contactpersoon samen met het kind en/of de ouders bepalen wat er moet gebeuren.

Ouders hebben een belangrijke taak in het bewaken en bewaren van de veiligheid op school. Het is belangrijk dat de ouders hun kinderen vertellen over de gevolgen van pesten en hun kinderen wijzen op hun verantwoordelijkheden.

Als een ouder merkt dat zijn/haar kind wordt gepest of zélf pest, is het van belang om samen met de leerkracht van het kind te kijken welke mogelijkheden er voorhanden zijn om het pestgedrag zo snel mogelijk een halt toe te roepen.

School en ouders kunnen er zo samen voor zorgen dat de school een veilige school blijft. Een plek waar ieder kind zich veilig kan ontwikkelen.

5. De aanpak van onaangepast gedrag

Als een kind geen rekening houdt met anderen, de gevoelens van anderen of de spullen van anderen, dan volgen we deze stappen.

- Het onaangepast gedrag wordt duidelijk benoemd in een 'ik boodschap'. *Ik zie dat jij de schaar afpakt van Jan, ik zie dat Jan het niet leuk vindt. Is dat jouw bedoeling?*
- Als het niet de bedoeling is van het kind, worden er samen met de leerkracht positieve alternatieven bedacht voor zijn/haar gedrag.
- De leerkracht houdt toezicht op/helpt het kind om een alternatief uit te voeren.
- Zo nodig worden er excuses gemaakt aan het andere kind.
- Als het wel de bedoeling is of het gedrag gaat door, wordt het kind uit de situatie gehaald. Er volgt een time-out in een andere klas.
- Na een afkoelingsperiode gaat de leerkracht in gesprek met het kind de leerkracht herhaalt de ik-boodschap.
- Als het wordt begrepen door het kind, kan het terug naar de klas en maakt het zo nodig excuses aan het andere kind of aan de leerkracht.
- Bij het doorgaan van het gedrag, blijft het kind in de time-out situatie. Er wordt na schooltijd verder gepraat met het kind. De ouders worden op de hoogte gebracht.
- In overleg met ouders wordt samen met het kind naar een oplossing gezocht om dit gedrag in de toekomst te voorkomen.
- Bij onaangepast gedrag wordt er naar ouders gebeld als het kind niet luistert na een time-out of als er sprake is van frequent onaangepast gedrag.

De aanpak van grensoverschrijdend gedrag

Als een kind gebruik maakt van geweld, zowel fysiek als verbaal, dan volgen we deze stappen.

- Het grensoverschrijdende gedrag wordt benoemd in een 'ik-boodschap zonder vraag met consequentie' en het kind wordt direct in een time-out situatie gezet. *Ik zie/hoor dat je slaat/schopt/brutaal bent. Ik accepteer jouw gedrag niet. Met dit gedrag kan je niet in de klas zijn, ik breng je naar juf/meester. In de pauze/na schooltijd praten wij hierover.*
Voor de leerlingen van groep 1 t/m 3 wordt er gekeken naar het kind. Een time out in een andere klas kan nog teveel impact hebben en het doel voorbijschieten. De leerkracht schat per situatie in wat effectief is en heeft de keus om bovenstaande procedure te volgen of brengt de leerling naar een plek in de buurt van de klas of een plek in de klas voor een time out periode. Na de time out periode bespreekt de leerkracht het gedrag met de leerling.
- Na een afkoelingsperiode in een andere klas schrijft het kind zelf het verhaal op wat er volgens hem/haar gebeurd is. Na schooltijd praat de leerkracht hierover met het kind. Voor onderbouw kinderen die nog niet goed een verhaal kunnen schrijven wordt er bekeken welke consequentie passend is. Bijvoorbeeld: een tekening maken voor het "slachtoffer", excuus aanbieden, enz.
- Tijdens het gesprek na de time-out vertelt de leerkracht concreet aan het kind welk gedrag verwacht wordt.
- De leerkracht vraagt na of het kind dit begrijpt.
- De leerkracht vraagt na of het kind zich hieraan gaat houden.
- Als het kind dit van plan is, dan kan het de volgende dag of na de pauze terug naar de klas.
- Als het kind dit niet van plan is, dan blijft het in de time-out situatie.
- In overleg met de ouders wordt eventueel samen met het kind naar een oplossing gezocht om dit gedrag in de toekomst te voorkomen.
- Bij grensoverschrijdend gedrag wordt er altijd naar ouders gebeld. Dit kan tijdens de time-out zijn als een kind zich niet aan de regels wil houden. Dit kan ook achteraf zijn als het kind zich tijdens de time-out aan de regels heeft gehouden.

Contactpersonen in de school

Klachten

Overall waar gewerkt wordt, zijn wel eens misverstanden en worden af en toe fouten gemaakt. Zit u iets dwars, heeft u het gevoel dat iets niet helemaal goed loopt of heeft u een klacht, dan kunt u dit altijd aan de school melden. Als het betrekking heeft op een voorval in de klas richt u zich in de eerste plaats tot de groepsleerkracht. In de meeste gevallen leidt dit gesprek tot de gewenste oplossing. Zo niet dan kunt u zich tot de schoolleiding richten. Heeft u het gevoel dat er binnen de school niet een passende oplossing gevonden kan worden, dan kunt u zich richten tot:

Stichting Spaarnesant

Richard Holkade 16

2033 PZ Haarlem

023-5430100

Contactpersoon

Als u een klacht heeft die betrekking heeft op de dagelijkse gang van zaken in de klas, dan kunt u terecht bij

- Groepsleerkracht
- Directie

De school heeft aparte contactpersonen voor klachten met betrekking tot:

- seksuele intimidatie
- agressie/geweld
- pesten
- discriminatie/racisme

De taak van de contactpersoon is het verzorgen van de eerste opvang bij de hierboven genoemde klachten. De contactpersoon zal samen met u en/of uw kind naar een passende oplossing zoeken.

De contactpersoon is te bereiken op het nummer van de school: 023-5510422

De contactpersonen zijn:

- Ilse Otte
- Monique Tanis